

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός

ΟΝΟΜΑ: Μαρία

ΕΠΙΘΕΤΟ: Βλάχβειη

Α.Μ.: 13806

ΣΧΟΛΗ:ΣΔΟ

ΤΜΗΜΑ:ΔΙΣΚΕΟ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:Κ.ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΒΑΘΗ

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΩΗΝ ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΕΤΟΣ:2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	2
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	8
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ.....	8
1.1 Η επιλογή του επαγγέλματος	8
1.2 Οι επιδράσεις στη σχολική και επαγγελματική κατεύθυνση των νέων	10
1.3 Προσωπικοί παράγοντες	11
1.4 Κοινωνικοί παράγοντες	12
1.5 Στροφή του ενδιαφέροντος των νέων προς την τεχνικο-επαγγελματική εκπαίδευση	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	16
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ.....	16
2.1 Επαγγελματικός προσανατολισμός	16
2.2 Έννοια και σκοπός του επαγγελματικού προσανατολισμού	17
2.3 Η επιρροή των άλλων εφήβων	20
2.4 Η επίδραση του εκπαιδευτικού συστήματος- κοινωνικές τάξεις και προκαταλήψεις	21
2.5 Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός.....	22
2.6 Ιστορική εξέλιξη του επαγγελματικού προσανατολισμού.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	26
ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΑΕΙ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	26
3.1 Μεθοδολογία έρευνας	26
3.2 Αποτελέσματα έρευνας.....	27
3.3 Συμπεράσματα.....	28
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	30

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην οικογένειά μου και στους φίλους μου για την ηθική και οικονομική συμπαράσταση όχι μόνο κατά την διάρκεια της εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας μου, αλλά και καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μου. Να ευχαριστήσω επίσης το ΤΕΙ και τους καθηγητές του για την πορεία μου σε αυτές.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία έχει τίτλο «Ο επαγγελματικός προσανατολισμός» και αποτελείται από τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο περιγράφεται ο τρόπος επιλογής του επαγγέλματος, οι επιδράσεις στη σχολική και επαγγελματική κατεύθυνση των νέων, οι προσωπικοί και οι κοινωνικοί παράγοντες καθώς και η στροφή του ενδιαφέροντος των νέων προς την τεχνικο-επαγγελματική εκπαίδευση.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται ο επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων και η έννοια και ο σκοπός του επαγγελματικού προσανατολισμού. Επίσης, αναλύεται η επιρροή των άλλων εφήβων καθώς και η επίδραση του εκπαιδευτικού συστήματος – κοινωνικές τάξεις και προκαταλήψεις. Αναλύεται επιπλέον, ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός και η ιστορική εξέλιξη του επαγγελματικού προσανατολισμού.

Τέλος, το τρίτο κεφάλαιο περιλαμβάνει την έρευνα που πραγματοποιήθηκε τους φοιτητές του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος και τα αποτελέσματα της έρευνας παρατίθενται αναλυτικά με τη μορφή πινάκων και σχεδιαγραμμάτων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός είναι ένα αντικείμενο μελέτης πολύ σημαντικό και δείχνει την ποιότητα μίας κοινωνίας τα ερεθίσματα που αυτή δίνει αλλά και τη νοοτροπία που έχουν οι άνθρωποι της. Τα παιδιά από μικρή ηλικία κιόλας δέχονται τέτοιου είδους επιρροές από το σχολείο, από τον περίγυρο αλλά κυρίως από το οικογενειακό περιβάλλον. Στο γυμνάσιο πλέον ο επαγγελματικός προσανατολισμός διδάσκεται με μάθημα ώστε τα παιδιά να καταρτιστούν σωστά και να γνωρίζουν με ποια κριτήρια θα διάλεγαν το επάγγελμά τους με βάση την αποκατάσταση, τα θέλω τους, το τι θα τους ταίριαζε, τις προοπτικές που θα είχαν και το μελλοντικό τους εισόδημα. Είναι σημαντικός παράγοντας και επηρεάζει αρκετά το άτομο και τον τρόπο με τον οποίο διαλέγει μία σχολή και ένα επάγγελμα που έχει ως στόχο να ακολουθήσει.

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να αναφερθούν και να εξεταστούν οι επιρροές που δέχονται οι νέοι και με ποια κριτήρια επιλέγουν το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν και τη σχολή στην οποία θα προτιμήσουν να ακολουθήσουν. Υπάρχουν επαγγέλματα τα οποία τα ακολουθούν οι γυναίκες και άλλα κυρίως άντρες. Συνεπώς και το φύλλο παίζει και αυτό το ρόλο του. Πολλά παιδιά ακολουθούν το επάγγελμα του γονέα τις περισσότερες φορές είτε σαν κληρονομική κλίση προς τα εκεί αλλά κυρίως στην πιο άμεση αποκατάσταση έχοντας ήδη μία έτοιμη δομή και βάση που έχει ήδη χτίσει ο ίδιος ο γονιός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

1.1 Η επιλογή του επαγγέλματος

Η επιλογή ενός επαγγέλματος αφορά το ίδιο το άτομο και συνδέεται άμεσα με τις ικανότητες του και τις κλίσεις του. Ενώ αντίθετα η επιλογή ενός επαγγέλματος γίνεται από τον εργοδότη με βάση τα δικά του κριτήρια και ο ενδιαφερόμενος διαλέγει ανάλογα με αυτά τη θέση που τον ενδιαφέρει. Ειδικά η εκλογή επαγγέλματος είναι η πιο δυσχερής και η τυχόν άστοχη εκλογή έχει ως αποτέλεσμα την δυσαρέσκεια ή την αυτοκατηγορία (Κασσωτάκης & Μάνος, 2002).

Η επιλογή του επαγγέλματος είναι ένα σύνθετο και δύσκολο κομμάτι αλλά αρκετά σπουδαία. Ένα άτομο για να φτάσει στο σημείο να είναι ικανό για να πάρει μία σωστή απόφαση εφαρμόζεται η συνεχής διαδικασία του επαγγελματικού προσανατολισμού η οποία έχει ως στόχο την ανάπτυξη των ικανοτήτων και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της προσωπικότητας του ατόμου και στην μετέπειτα αξιοποίηση αυτού στο επάγγελμα του (Γαρδέλης, 2003).

Για να επιτευχθεί όμως ο σκοπός αυτός πρέπει να προσδιοριστούν κάποια πράγματα. Ποιες ικανότητες αντιστοιχούν καλύτερα στις ικανότητες του ατόμου, ποια επαγγελματικά καθήκοντα θα εκτελέσει με μεγαλύτερη ευχέρεια και αποτελεσματικότητα και ακόμη να προσδιοριστεί αν το επάγγελμα συναρμόζεται στην όλη ατομικότητα του (Βυτογιάννη, 2006).

Η σοβαρότητα του θέματος όμως δεν περιορίζεται στο άτομο μόνο, αλλά επεκτείνεται και στην οικονομία της χώρας. Διότι η επιλογή του επαγγέλματος εκτός του ότι πρέπει να ικανοποιεί το ίδιο το άτομο και να το ευχαριστεί ώστε να γεμίζει εσωτερικά

αλλά και να αξιοποιείται σωστά το ανθρώπινο δυναμικό της χώρας με στόχο την οικονομία της και σκοπό τη βελτίωση της (Γαρδέλης, 2003). Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, η θέση του επαγγελματικού προσανατολισμού και του Συμβούλου δικαιολογείται και στηρίζεται στο γεγονός ότι κάθε άτομο έχει ορισμένες ικανότητες, ιδιαίτερα ενδιαφέροντα, προσωπικά χαρίσματα ιδιαίτερα που αν το άτομο γνωρίζει ποια είναι αυτά και πώς να τα χρησιμοποιήσει για να τα μετατρέψει σε δυνάμεις θα γίνει πιο ευτυχισμένος άνθρωπος, πιο επιτυχημένος επαγγελματίας και πιο χρήσιμος πολίτης. Συνεπώς όλα είναι αλυσίδα (Κατσαδώρου, 1997).

Η σωστή επιλογή προϋποθέτει, αρχικά τον έγκαιρο προσδιορισμό του μέλλοντος επαγγέλματος. Αλλά από την άλλη πλευρά η προετοιμασία του ατόμου για την επιλογή του επαγγέλματος του σχετίζεται με το ωριμότητα που διαθέτει και τι μέσα χρησιμοποιεί ώστε να επιτύχει το σκοπό του και να μπορέσει να πετύχει το στόχο του. Όταν το άτομο βρεθεί μπροστά στους χρονικούς, τους εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς περιορισμούς, που του επιβάλλουν να πάρει μία απόφαση, τότε θα πρέπει να έχει μία ετοιμότητα που θα είναι συστηματικά προκατασκευασμένη από μία σωστή επαφή με τον εαυτό του και με τον κόσμο των επαγγελμάτων (Σιδηροπούλου-Δημάκου).

Ο βαθμός αυτής της επαφής, που ποικίλλει από μία επιφανειακή γνωριμία μέχρι μία πλήρη μελέτη και επίγνωση, αποτελεί και τη βάση της ορθής εκλογής. Ζούμε σε μία εποχή όπου τα επαγγέλματα και οι σπουδές σημειώνουν ραγδαίες αλλοιώσεις τόσο στη σύνθεση τους όσο και στη δομή τους. Δημιουργούνται καινούργια, φθίνουν τα παλαιότερα και υπάρχουν πλέον νέες μέθοδοι εκπαίδευσης και τεχνολογική εξέλιξη. Συνεπώς οι έφηβοι αντιμετωπίζουν αρκετά προβλήματα όταν έρθει η στιγμή να αποφασίσουν (Θεοδοσίου και συν, 1994). Στο παρελθόν, τα επαγγέλματα ήταν οικογενειακοπαραδοσιακά. Υπήρχαν ορισμένα πλαίσια μέσα στα οποία γινόταν η επιλογή του επαγγέλματος. Ο γονιός ωθούσε το παιδί του να ακολουθήσει ένα επάγγελμα ανώτερο σύμφωνα με τη δική του αντίληψη. Ο νέος έχει σήμερα τις δυνατότητες να ενημερώνεται για όσο το δυνατό περισσότερους παράγοντες επίδρασης και να διαμορφώνει μία πλήρη εικόνα των επαγγελμάτων (Βυτογιάννη, 2006).

Με λίγα λόγια παλαιότερα οι γονείς προσπαθούσαν να επιβληθούν στα θέλω του παιδιού και να επιλέξουν οι ίδιοι το επάγγελμα για αυτά με βάση τα δικά τους κριτήρια

και τις αντιλήψεις. Τώρα πλέον ο νέος έχει το δικαίωμα της επιλογής. Συμβουλευέτε το γονιό του, αξιολογεί διάφορες επιρροές και παράγοντες και έτσι προσανατολίζεται επαγγελματικά χωρίς συνήθως επιβολή και καταδυνάστευση. Η μετάβαση από τη μία εποχή δεν ήταν εύκολη και υπήρξαν αρκετές εξελικτικές στιγμές στην πορεία αυτοί. Οι λόγοι είναι πολλοί. Λόγω αλλαγών των κοινωνικών δομών, των συνθηκών της κοινωνίας, της νοοτροπίας που αλλάζει, στην αλλαγή των θέσεων εργασίας, στην πρόοδο και εξέλιξη της τεχνολογίας είναι κάποιοι λόγοι (Κρίβας, 2002).

1.2 Οι επιδράσεις στη σχολική και επαγγελματική κατεύθυνση των νέων

Κατά τον διάσημο ψυχολόγο Donald Souper, ο θεμέλιος λίθος του επαγγέλματος και στην πραγματικότητα ο θεμέλιος λίθος της σύγχρονης παιδαγωγικής αντίληψης, πρέπει να είναι οι ατομικές διαφορές, η πείρα κάθε ανθρώπου από τον κόσμο είναι μοναδική και έτσι η προσφορά κάθε ανθρώπου στον κόσμο γίνεται μοναδική. Όταν ένα άτομο εκφράζει την επαγγελματική του προτίμηση, αποδίδει με επαγγελματική ορολογία την ιδέα που έχει για το τι είδους άνθρωπος είναι. Διαλέγοντας ένα επάγγελμα εκφράζει την αντίληψη που έχει για τον εαυτό του (Κατσαδώρου, 1997). Καθώς σταθεροποιείται σ' ένα επάγγελμα πετυχαίνει την επιτυχία του και αυτά που ο ίδιος επιθυμεί. Το επάγγελμα δίνει τη δυνατότητα στον άνθρωπο να εξελιχθεί εσωτερικά, να αναδειξεί τις δυνατότητες του και του δίνει το κίνητρο να εξελιχτεί σε έναν τομέα που τον ενδιαφέρει (Δημητρόπουλος, 2000).

Εξάλλου, η διαδικασία της επαγγελματικής ανάπτυξης του ατόμου είναι ουσιαστικά η διαδικασία ανάπτυξης και ολοκλήρωσης της εικόνας που έχει το άτομο αυτό για τον εαυτό του. Που δέχεται ώστε να εξελιχθεί επαγγελματικά τον βοηθούν και σε άλλους τομείς της ζωής του. Ακόμη μέσα από αυτή την εκλογή αναγνωρίζονται τα θέλω του και γίνεται η αυτοπραγμάτωση του. Ιδιαίτερα για το σχολικό επαγγελματικό

προσανατολισμό βασική είναι η προϋπόθεση ότι μπορούμε να βοηθήσουμε τα νεαρά άτομα στην ανάπτυξη τους και την προετοιμασία τους για την ορθή εκλογή τύπου σπουδών ή επαγγέλματος γιατί χωρίς αμφιβολία υπάρχουν πολλοί παράγοντες στη ζωή τους που επηρεάζουν αποφασιστικά τη σχολική και επαγγελματική τους κατεύθυνση (Κατσανέβας, 1998).

Βέβαια η απόφαση που παίρνει έχει να κάνει και με άλλα κριτήρια όπως την εξυπνάδα, την ευελιξία και πως μπορεί ο νέος να διακρίνει από νωρίς τις δυνατότητες και τις κλίσεις του, τον τρόπο ζωής που επιθυμεί και τους στόχους του που έχει θέσει (Δημητρόπουλος και συν, 1998).

Υπάρχουν όμως και άλλοι παράγοντες όπως ο επαγγελματικός προσανατολισμός. Τους παράγοντες που ιδιαίτερα επηρεάζουν τη σχολική και επαγγελματική κατεύθυνση τους κατατάσσουμε σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τους προσωπικούς παράγοντες, που προέρχονται από το ίδιο άτομο, ενώ η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τους κοινωνικούς παράγοντες, που προέρχονται από τις επιδράσεις του εξωτερικού κόσμου (Γκαρή, et al., 1996).

1.3 Προσωπικοί παράγοντες

Τα προσωπικά κριτήρια αφορούν κυρίως το ίδιο άτομο. Αυτά μπορεί να είναι η κατασκευή του σώματος του, η υγεία του, το ύψος, τις σωματικές αντοχές και κριτήρια που αφορούν το κάθε άτομο και επάγγελμα διαφορετικά. Επιπλέον άλλος παράγοντας είναι οι σχολικές επιδράσεις, το πόσο μπορεί να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του σχολείου και τι προσπάθεια κάνει για να βελτιώσει το επίπεδο του, τη μόρφωση του και το διάβασμα του. Επίσης έχουμε την προσωπικότητα του δηλαδή το προσωπικό στυλ του κάθε ατόμου το οποίο επηρεάζει την επιλογή επαγγέλματος του. Ένα άτομο που προβαίνει στην επιλογή του επαγγέλματος διαλέγει στην πραγματικότητα έναν τρόπο ζωής (Κρίβας, 1987). Με την επιλογή αυτή επιλέγει ένα τρόπο ζωής τον οποίο θέλει να ακολουθήσει και οδεύει στο δρόμο αυτό. Εκφράζει την αντίληψη που έχει για τον εαυτό

του και δείχνει να έχει αντιληφθεί τα ενδιαφέροντα του και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Όλα αυτά χρησιμεύουν ώστε να μπορέσει να επιλέξει σωστά. Τέτοια χαρακτηριστικά της προσωπικότητας είναι η δραστηριότητα, η προσοχή και η επιμέλεια, η ενεργητικότητα, η επιρροή, η ευαισθησία κοινωνικότητα, η αξιοπιστία, η ανεξαρτησία. Τέλος είναι και οι αξίες και οι ανάγκες του ατόμου. Σε εκείνα που δίνει μεγαλύτερη αξία και προτεραιότητα στη ζωή του εκείνα είναι που τον καθοδηγούν ώστε να επιτύχει επαγγελματικά (Γκιάστας, et al.).

1.4 Κοινωνικοί παράγοντες

Το κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον από το οποίο προέρχεται το άτομο είναι πιθανό να προσδιορίσει σε μεγάλο βαθμό την επαγγελματική του σταδιοδρομία και το που μπορεί να φτάσει επαγγελματικά. Επιπλέον καθορίζεται με αυτό το κριτήριο και η εκλογή του επαγγέλματος με πολλούς τρόπους. Μερικοί από τους τρόπους είναι η έκταση της επιλογής δηλαδή τα περιθώρια που διαφέρουν στον καθένα και εκτείνονται ανάλογα με το επάγγελμα του γονέα όπως καλλιτέχνες, επιστήμονες, επιχειρηματίες και άλλα. Ένα άλλο κριτήριο είναι το κριτήριο της εκλογής (Κοσμίδου-Hardy & Γαλανουδάκη-Ράπτη, 1996). Ο νέος σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να θελήσει να έχει το κριτήριο για μία εργασία με καλύτερες αποδοχές από ότι του πατέρα του, με μεγαλύτερη ικανοποίηση ή κοινωνικό γόητρο. Επίσης υπάρχει το επίπεδο της φιλοδοξίας. Με αυτό το κριτήριο ο νέος έχει μεγαλύτερες φιλοδοξίες σε σχέση με τον πατέρα του και να επιθυμεί ένα επάγγελμα ανώτερο από αυτόν ή και ένα στάδιο πιο πάνω. Π.χ. να γίνει αρχιτέκτων ενώ ο πατέρας είναι οικοδόμος. Η οικογένεια γενικά παίζει καίριο καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του κάθε ατόμου. Ένα μέρος αυτής της προσωπικότητας εκφράζεται με το επάγγελμα-εργασία και μάλιστα το πιο σημαντικό μέρος αφού το άτομο είναι αναγκασμένο να αναπτύξει στην εργασία του το σύνολο των ικανοτήτων, των δυνάμεων και των ιδεών του (Δημητρόπουλος, et al., 1984). Εκτός όλων αυτών υπάρχουν και διάφορες πιέσεις που ασκούνται από την εκπαίδευση και από άλλους παράγοντες και να παροτρύνουν τους νέους να

ακολουθήσουν κάποιες σχολές επειδή παρατηρείται έλλειψη σπουδαστών σε αυτές. Ακόμη και σε επαγγέλματα τα οποία υπάρχουν έλλειψη προσωπικού και κοντεύουν να εκλείψουν. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι του είδους αυτού ο επαγγελματικός προσανατολισμός έχει σαν βασική λειτουργία του τον κοινωνικό έλεγχο. Η λειτουργία του κοινωνικού ελέγχου είναι μία από τις τέσσερις λειτουργίες του επαγγελματικού προσανατολισμού, όπως τις διατυπώνει ο Watts. Οι άλλες τρεις είναι (Βίκη & Παπάνης, 2007):

A. Η λειτουργία κοινωνικής αλλαγής που ασκείται από το σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό και αποσκοπεί στην παροχή βοήθειας προς τους μαθητές να δουν την πραγματικότητα όσον αφορά την επιλογή του επαγγέλματος.

B. Η λειτουργία ατομικής αλλαγής που ασκείται από τον σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό και αποσκοπεί στην παροχή βοήθειας προς τους μαθητές να ευρύνουν τον ορίζοντα εκλογής τους και έτσι να αυξήσουν τις ευκαιρίες τους για εκλογή επαγγέλματος και τρόπου ζωής.

Γ. Η μη κατευθυνόμενη λειτουργία που ασκείται από τον σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό και αποσκοπεί έτσι η παροχή βοήθειας προς τους μαθητές να εξετάσουν τις ευκαιρίες που υπάρχουν την εκάστοτε δεδομένη χρονική στιγμή μέσω των κοινωνικών αξιών του συστήματος και μετά να καταλήξουν σε μία απόφαση δική τους (Βίκη & Παπάνης, 2007).

Η επαγγελματική διακίνηση δηλαδή οι μετακινούμενες επαγγελματικές ανάγκες όπως είναι η μετατόπιση από την γεωργία και τη βιοτεχνία στη μαζική και βιομηχανική παραγωγή, η μετακίνηση εργατικών χεριών που γίνεται σήμερα στο εμπόριο, τις μεταφορές, τις υπαλληλικές θέσεις κλπ, φέρει αναπόφευκτα την αλλαγή στην όλη επαγγελματική δομή της κοινωνίας. Αλλά όταν η επαγγελματική δομή μιας κοινωνίας αλλάζει τα παλαιότερα επαγγέλματα συνέπεια αυτών είναι να επαρθούν καινούργια. Αυτό γίνεται λόγω χάρη στις τεχνολογικές κοινωνίες που εξαφανίζονται οι τεχνίτες και παρουσιάζονται οι τεχνοκράτες (Βίκη & Παπάνης, 2007). Σε τέτοιες κοινωνίες υπάρχει η επαγγελματική κινητικότητα που επηρεάζει οπωσδήποτε τα επαγγελματικά σχέδια των νέων. Το σχολείο από την άλλη είναι και αυτό ένας από τους σημαντικότερους

παράγοντες στον καθορισμό της επαγγελματικής σταδιοδρομίας και του τρόπου ζωής κάθε ατόμου. Στο σχολείο ο μαθητής επηρεάζεται αρχικά από τις συγκρίσεις που κάνουν οι δάσκαλοι κυρίως ως προς την επίδοση. Όσο πιο καλός σε επίδοση είναι ο μαθητής τόσο περισσότερο ενθαρρύνεται από τους δασκάλους του και τόσο περισσότερες πιθανότητες έχει να ακολουθήσει ανώτερες σπουδές (Κασιμάτη, 1989).

1.5 Στροφή του ενδιαφέροντος των νέων προς την τεχνικο-επαγγελματική εκπαίδευση

Σε κάθε χώρα που βρίσκεται στο στάδιο της ανάπτυξης και η οικονομία της χαρακτηρίζεται από έντονη τάση εκβιομηχάνισης είναι απαραίτητη η δημιουργία κατάλληλων και επαρκών σε αριθμό εκπαιδευτικών μονάδων για την κατάρτιση μέσω και ανώτερων τεχνικών στελεχών και τη διοχέτευση τους στους συνεχώς αυξανόμενους νέους τεχνικούς τομείς. Η χώρα που επιδιώκει την επιτάχυνση της βιομηχανικής της ανάπτυξης είναι απαραίτητο σήμερα να στηρίζεται σε ισχυρό και αποτελεσματικό σύστημα μέσης και ανώτερης τεχνικής εκπαίδευσης. Ακόμα είναι απαραίτητο να διευκολύνεται η προσέλκυση για επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση μεγάλου ποσοστού νέων που αποφοιτούν από τα γυμνάσια ή λύκεια και δεν απορροφώνται από τις ανώτατες σχολές (Διαμαντόπουλος, 1999).

Αλλά η διάρθρωση των τεχνικών και επαγγελματικών σχολών όλων των βαθμίδων πρέπει να είναι τέτοια ώστε η επαγγελματική εξέλιξη των σπουδαστών να μην περιορίζεται αλλά να εξαρτάται αυτή από την προσωπική τους αξία την οποία συνθέτει η μόρφωση, η ενεργητικότητα και γενικά η απόδοση τους. Η μη ύπαρξη φραγμού στην επαγγελματική εξέλιξη των μαθητευόμενων υποβοηθηθεί άλλωστε και στη λύση του οξύτατου προβλήματος που αντιμετωπίζουν οι χώρες σε όλα τα στάδια της ανάπτυξης τους δηλαδή της δυνατότητας προσαρμογής και ευελιξίας στο θέμα εξυπηρέτησης των νέων αναγκών που παρουσιάζονται στην εξελισσόμενη βιομηχανία τους. Στις προηγμένες χώρες που διαθέτουν άρτιο εκπαιδευτικό σύστημα γίνεται συστηματική

παρακολούθηση και των αναγκών τους σε αποφοίτους και ανώτερων επαγγελματικών σχολών και οι σχετικοί πίνακες που συντάσσονται κάθε χρόνο και αποτελούν τα βασικότερα κριτήρια της βιομηχανικής και οικονομικής τους ανάπτυξης (Κοσμίδου, 1997). Γενικά οι τεχνολογικές εξελίξεις και οι διορθωτικές μεταβολές που συνεχώς σημειώνονται στους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας συντελούν στη διαμόρφωση νέων κλάδων εργασίας και νέων συνθηκών απασχόλησης. Το γεγονός αυτό επιβάλλει τη σταδιακή στροφή του ενδιαφέροντος και προς τις νέες επαγγελματικές κατευθύνσεις (Nathan & Hill, 2006).

Γενικά είναι απαραίτητο να στραφεί περισσότερο η παιδεία προς την τεχνικο-επαγγελματική κατάρτιση των νέων προς όφελος αυτών των ιδίων αλλά και της οικονομίας γενικότερα. Και η στροφή της παιδείας προς την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση δεν σημαίνει η εγκατάλειψη της γενικής ανθρωπιστικής παιδείας. Αυτή είναι και παραμένει η βάση και η αφετηρία όλων των μορφών εκπαίδευσης. Αντίθετα η προσθήκη αυτής στη γενική παιδεία των νέων μορφωτικών στοιχείων και θεωρούνται απαραίτητα στην εποχή μας για την έγκαιρη και βασική τεχνικοοικονομική μόρφωση των μαθητών. Αυτοί με τη σειρά τους με το που αφήνουν τα σχολεία που αφήνοντας τα σχολεία εισέρχονται στο χώρο της απασχόλησης για να αποτελέσουν το νέο αίμα του εργατοτεχνικού δυναμικού (Δημητρόπουλος, 1998).

Για την ορθολογική ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού και την ευημερία του κοινωνικού συνόλου παίζει πρωταρχικό ρόλο η επέκταση των συστημάτων επαγγελματικού προσανατολισμού και επαγγελματικής εκπαίδευσης ώστε να καλύπτουν όλες τις κοινωνικές ομάδες. Με τον τρόπο αυτόν υλοποιείται και ο αντικειμενικός σκοπός της εκπαίδευσης γενικά που είναι η ανάπτυξη ικανών και καλά προσαρμοσμένων στη ζωή ατόμων (Κατσανέβας, 1998).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

2.1 Επαγγελματικός προσανατολισμός

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός ανήκει στην κατηγορία συμβουλευτική-προσανατολισμός. Έτσι ο επαγγελματικός προσανατολισμός είναι ένας θεσμός ή μία συμβουλευτική- καθοδηγητική διαδικασία που βοηθάει το άτομο να γνωρίσει καλύτερα τον εαυτό του, να αναγνωρίσει τις ικανότητές του και να πάρει τις σωστές επαγγελματικές και εκπαιδευτικές αποφάσεις. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός είναι ένας κοινωνικός θεσμός που βοηθάει το άτομα να επιλέξει το επάγγελμα που επιθυμεί, να ετοιμαστεί γι' αυτό και να εισέλθει στην αγορά εργασίας. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός βοηθάει το άτομο να γνωρίσει τον εαυτό του έτσι ώστε να πάρει την πιο σωστή απόφαση για το επάγγελμα που θέλει να ακολουθήσει σύμφωνα με τις ικανότητές του. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός βοηθάει κυρίως τα νέα άτομα έτσι ώστε να επιτύχουν σωστή επαγγελματική αποκατάσταση (Κάρμας, 1995).

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός βοηθάει το άτομο (Κοσμίδου-Hardy & Γαλανουδάκη-Ράπτη, 1996):

- Να γνωρίσει τον εαυτό του, να τον αποδεχτεί και να εντοπίσει τις ικανότητές του, τις φιλοδοξίες του, τις κλίσεις του
- Να αποκτήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για να πραγματοποιήσει τις επιλογές του
- Να αποκτήσει σωστή προδιάθεση απέναντι στην εργασία
- Να πετύχει σωστή προσαρμογή και να έχει επιτυχία στο επαγγελματικό του περιβάλλον

- Να προβεί σε συνετές, ελεύθερες και αβίαστες επιλογές εκπαιδευτικών εμπειριών και επαγγελματικών κατευθύνσεων

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός είναι συνδεδεμένος με τον εκπαιδευτικό προσανατολισμό επειδή για να υλοποιήσει κάποιες επαγγελματικές αποφάσεις ένα άτομο πρέπει να έχει κάποιες εκπαιδευτικές εμπειρίες. Οι εκπαιδευτικές εμπειρίες των ανθρώπων πραγματοποιούνται με βάση τις επαγγελματικές αποφάσεις που έχουν λάβει (Κρουσταλάκης, 1995).

Η εκπαίδευση και η επιλογή επαγγέλματος είναι δύο στενές σχέσεις που η μία επηρεάζει τις αποφάσεις της άλλης. Η σημασία του επαγγελματικού προσανατολισμού είναι μεγάλη και αυτό φαίνεται από την έμφαση που έχει δοθεί σε αυτόν από τα πολύ παλιά χρόνια. Η χρησιμότητα του επαγγελματικού προσανατολισμού στις μέρες μας είναι αυτονόητη. Ακόμα και όταν εκφράζονται κάποιες ανησυχίες για τον επαγγελματικό προσανατολισμό αυτές αφορούν την μεθοδολογία και την αποτελεσματικότητά του ή τε μέσα προσανατολισμού (Κασσωτάκης, 1986).

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός δεν περιλαμβάνει μόνο τη βοήθεια της επιλογής επαγγέλματος. Σχετίζεται με την ανάπτυξη του ατόμου και την ωρίμανση εκείνης της πλευράς του εαυτού του η οποία έχει να κάνει με την επαγγελματική του συμπεριφορά. Για να πραγματοποιηθεί αυτό το άτομο θα πρέπει να έχει ωριμάσει (Κοσμίδου - Hardy & Βλαχάκη, 2007).

2.2 Έννοια και σκοπός του επαγγελματικού προσανατολισμού

Η εφαρμογή του επαγγελματικού προσανατολισμού στο σχολείο ο λεγόμενος σχολικός προσανατολισμός αποσκοπεί στην παροχή βοήθειας προς το μαθητή να διαλέξει την κατάλληλη σχολική και επαγγελματική κατεύθυνση που ταιριάζει στις

ικανότητες και κλίσεις του. Έτσι η επιλογή που θα κάνει να ικανοποιεί ψυχικά πρώτα τον ίδιο τον νέο και να μπορέσει να ενταχθεί στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία σαν ένα παραγωγικό και χρήσιμο μέλος της κοινωνίας. Ειδικότερα με την εφαρμογή του θεσμού αυτού επιδιώκεται (Ιωαννίδης):

- Η υπεύθυνη ενημέρωση του μαθητή για τις μεταγυμνασιακές σχολικές βαθμίδες και κατευθύνσεις.
- Η ενημέρωση του μαθητή για τους όρους και τις προϋποθέσεις εισόδου σε κάθε επάγγελμα, για τους όρους εργασίας και αμοιβής και για τις δυνατότητες εξέλιξης.
- Η παροχή βοήθειας προς το μαθητή να εκτιμήσει τις κλίσεις, ικανότητες και δεξιότητες του ώστε η σχολική κατεύθυνση που θα ακολουθήσει και το επάγγελμα που θα διαλέξει να ανταποκρίνονται προς αυτά και
- Ο προσδιορισμός των παραγόντων και των κριτηρίων για την εκλογή της σχολικής ή επαγγελματικής κατεύθυνσεως ώστε ο μαθητής να αναλάβει ο ίδιος την ευθύνη της εκλογής.

Κατά τις απόψεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο αντικειμενικός σκοπός του επαγγελματικού προσανατολισμού είναι να διευκολύνει την πλήρη άνθιση της προσωπικότητας του κάθε μαθητή σε όλες τις μορφές με το να αναζητά τον τύπο σπουδών ή το επάγγελμα που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ικανότητες και στις κλίσεις του. Έτσι η εφαρμογή του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού που δεν είναι παρά μια συνεχής διαδικασία επιτρέπει να εμπνεύσουμε στη μεγάλη μάζα των μαθητών περισσότερη εμπιστοσύνη ώστε να αποφασίζουν για την επαγγελματική τους εκλογή με βάση τις σωστές πληροφορίες, τη γνώση και την ενημέρωση και να μην παίρνουν συμπτωματικές αποφάσεις βασισμένες στην άγνοια, την πίεση ή και την τύχη (Καραλής, 1999).

Ειδικότερα οι βασικοί στόχοι του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού αναφέρονται (Κασσωτάκης, 2003):

α) Στην αυτογνωσία που είναι η συστηματική αυτοεξέταση και αυτοκατανόηση η οποία πραγματοποιείται με την κατάλληλη βοήθεια προς τους μαθητές ώστε να ανακαλύψουν και να κατανοήσουν (Λαμαζάκη και Καραμανλίδου, 1998):

- Τις δυνάμεις και προσόντα, τις ικανότητες, κλίσεις, δεξιότητες, ατομικές ιδιότητες, σωματικές δυνάμεις και δυνατότητες τους όπως και τους κυριότερους περιορισμούς σ' αυτούς τους τομείς.
- Τις ανάγκες ικανοποιήσεις, ενδιαφέροντα, φιλοδοξίες, αξίες, ελπίδες και πιθανές μελλοντικές αλλαγές των αναγκών τους.

β) Στην επίγνωση των ευκαιριών κατανόηση των ευκαιριών που παρουσιάζονται, δηλαδή εκπαιδευτικών, ψυχαγωγικών, κοινωνικών κλπ η οποία πραγματοποιείται με την παροχή κατάλληλης βοήθειας προς τους μαθητές που θα τους επιτρέψει (Κοσμίδου, 1997):

- Να καταλάβουν τη γενική δομή του περιβάλλοντος στο οποίο θα ζήσουν και τις ευκαιρίες που τους προσφέρει το περιβάλλον αυτό.
- Να επισημάνουν εκείνο το συνδυασμό των απαιτήσεων και προσφορών του περιβάλλοντος που ταιριάζει με την προσωπικότητα τους.

γ) Στην εκμάθηση λήψεως αποφάσεων δηλαδή στη δημιουργία ευκαιριών για να εξασκηθεί με επιτυχία ο μαθητής στη λήψη αποφάσεων η οποία πραγματοποιείται με την παροχή κατάλληλης βοήθειας προς τους μαθητές που θα τους επιτρέψει (Κρουσταλάκης, 1995):

- Να κατανοήσουν την ποικιλία πιέσεων, μεθόδων, ικανοτήτων, κινδύνων και ευθυνών που συνεπάγεται η λήψη αποφάσεων.
- Να κατανοήσουν ότι όλα αυτά διαφέρουν από απόφαση σε απόφαση και από άνθρωπο σε άνθρωπο.
- Να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τις κρίσιμες στιγμές των μεγάλων αποφάσεων στη ζωή τους.

δ) Στην εκμάθηση αντιμετώπισης των μεταβατικών σταδίων δηλαδή την κατανόηση από τον μαθητή των μεταβατικών σταδίων στη ζωή που τον βοηθούν να

ωριμάσει η οποία πραγματοποιείται με την παροχή κατάλληλης βοήθειας προς τους νέους, ώστε (Κρουσταλάκης, 1995):

- Να κατανοήσουν το συσχετισμό των γεγονότων που συμβαίνουν τώρα με τα γεγονότα που θα συμβούν αργότερα στη ζωή τους, τον τρόπο με τον οποίο θα τα χρησιμοποιήσουν στη δουλειά τους αυτά που έμαθαν στο σχολείο, τις καινούργιες δεξιότητες που θα πρέπει να αποκτήσουν κλπ. και
- Να χρησιμοποιήσουν οι ίδιοι αυτές τις εμπειρίες και γνώσεις καθώς προσανατολίζονται επαγγελματικά.

2.3 Η επιρροή των άλλων εφήβων

Οι έφηβοι επηρεάζονται από τις απόψεις και τη στάση ζωής των άλλων εφήβων. Αυτή η επιρροή δεν έρχεται αναγκαστικά σε σύγκρουση με τις απόψεις και τη στάση ζωής των γονέων. Επίσης η επιρροή των εφήβων η οποία εξαρτάται από τις κοινωνικές συνθήκες είναι πιο σημαντική αλλά των γονέων είναι μεγαλύτερης βαρύτητας. Οι έφηβοι συμβιβάζονται με τις απόψεις των εφήβων φίλων τους (Μαλικιωση-Λοΐζου, 1996). Στις μεγαλύτερες ηλικίες οι έφηβοι επηρεάζονται περισσότερο από τους συνομήλικους τους. Ως αποτέλεσμα της επιρροής των συνομήλικων, η οποία κυριαρχεί και στους ενηλίκους, οι άνδρες προτιμούν να παντρεύονται γυναίκες της ίδιας ή κατώτερης μόρφωσης και επαγγελματικής εξέλιξης με αυτούς ενώ οι γυναίκες προτιμούν να παντρεύονται άνδρες της ίδιας ή ανώτερης μόρφωσης και επαγγελματικής εξέλιξης από αυτές. Έτσι οι γυναίκες οι οποίες είναι περισσότερο μορφωμένες και επαγγελματικά επιτυχημένες από τους άνδρες είναι λίγες. Γι' αυτό οι νέες γυναίκες επηρεασμένες από τις προκαταλήψεις με τις οποίες διακατέχονται οι νέοι άνδρες αισθάνονται ότι πρέπει να αποκλείσουν από τις προτιμήσεις τους τα επαγγέλματα υψηλών αξιώσεων, εξ αιτίας των κοινωνικών κυρώσεων τις οποίες υφίστανται οι συνομήλικες τους οι οποίες δεν πειθαρχούν στο

status quo. Αυτό βέβαια ίσχυε παλαιότερα συνήθως και όχι πάντα σε όλες. Πλέον η εποχή έχει αλλάξει και οι άνδρες έχουν αποβάλλει τα κόμπλεξ και την επιβολή υπεροχής και θέλουν μία γυναίκα με μόρφωση, κοινωνική καλλιέργεια με ενδιαφέροντα και αντάξια τους (Θεοδοσίου, et al., 1994).

2.4 Η επίδραση του εκπαιδευτικού συστήματος- κοινωνικές τάξεις και προκαταλήψεις

Οι έφηβες νέες επηρεάζονται από τις υπάρχουσες κοινωνικές προκαταλήψεις για την εργασία των γυναικών. Αρχικά η εκπαίδευση και η επαγγελματική τους απασχόληση διαφοροποιούνται από τις προτεραιότητες τις οποίες η κοινωνία τους επιβάλλει (Κρίβας, 2002).

Σύμφωνα με την Ετήσια Στατιστική της Unesco το 1982 οι γυναίκες ακολουθούσαν φιλολογικές και θρησκευτικές σπουδές πιο συχνά από τους άνδρες και χωρίς εξαίρεση ακολουθούσαν τις σπουδές της επιστήμης της μηχανικής. Το πρόβλημα δεν είναι η δυνατότητα απόκτησης αυτού του είδους σπουδών από τις γυναίκες αλλά η κατεύθυνση η οποία τους δίδεται από το σχολείο, η οποία προαποφασίζει για την επαγγελματική τους πορεία και καθορίζει τα δικαιώματα των γυναικών. Για παράδειγμα τα σχολεία στην Ελβετία μείωσαν τις ώρες των μαθηματικών στο τμήμα των κοριτσιών για να αντικατασταθούν με τα οικοκυρικά και το κέντημα. Αυτό συμβαίνει γιατί η κοινωνικοοικονομική οργάνωση, το εκπαιδευτικό σύστημα, οι επιθυμίες των γονέων για την εκπαιδευτική πορεία και την επαγγελματική αποκατάσταση των θυγατέρων τους, καθώς και οι επιθυμίες των κοριτσιών για τα επαγγελματικά τους σχέδια συμπίπτουν. Όμως ο στόχος των εκπαιδευτικών συστημάτων ο οποίος προβλέπει την ισότητα των φύλων δε συμβιβάζεται με τους ρόλους οι οποίοι αποδίδονται στις γυναίκες. Φαίνεται να είναι πιο σημαντικό γι' αυτές να προετοιμάζονται ως σύζυγοι και μητέρες παρά ως μελλοντικοί επαγγελματίες (Δημητρόπουλος, 1989).

Αντίθετα, κανένας δε σκέπτεται την προετοιμασία των εφήβων αγοριών ως συζύγων και γονέων. Οι ίσες ευκαιρίες των αγοριών και των κοριτσιών στην εκπαιδευτική και επαγγελματική πραγματικότητα δεν υφίστανται καθώς πολλές προκαταλήψεις για τον ρόλο των γυναικών επιβάλλονται στις γυναίκες με τα κοινωνικά και τα οικογενειακά τους στερεότυπα (Κάντας & Χαντζή, 1991). Γι' αυτό η κοινωνική πραγματικότητα επιβαρύνει τις γυναίκες με περισσότερα καθήκοντα ακόμα κι όταν έχουν τις ίδιες ευθύνες κι αρμοδιότητες με τους άνδρες. Τα κορίτσια αντίθετα με πιο ριζοσπαστικές ιδέες για τον επαγγελματικό τους ρόλο, δε θεωρούν αυτόν τον ρόλο μόνο ως μια οικονομική ανάγκη, αλλά δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον γι' αυτόν. Συνήθως αυτές οι διαφορετικές ιδέες των γυναικών σχετίζονται με τη μεγαλύτερη εκπαίδευση τους. Αυτά πλέον αρχίζουν να φθίνουν και η κοινωνία συνεχώς μεταβάλλεται και πλέον δίνεται μεγάλη βαρύτητα στα κορίτσια και μεγάλη ώθηση στην αγορά εργασίας αλλά και στη μόρφωση και καλλιέργεια τους (Δημητρόπουλος, 2003).

2.5 Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός αφορά κυρίως τους έφηβους και τους νέους γιατί αυτοί είναι που πρέπει να αποφασίσουν τι επάγγελμα θέλουν να ακολουθήσουν και να κατευθύνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με αυτό. Ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός βρίσκεται ανάμεσα στον άνθρωπο και την κοινωνία και τον βοηθά να επιλέξει τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες που έχει. Ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός εμφανίζεται με διαφορετικό τρόπο σε κάθε κοινωνία ανάλογα με τις δομές και τις μεθόδους που αυτή διαθέτει (Κρίβας, 1987).

Οι σχολικές μονάδες σήμερα σπάνια διαθέτουν ειδικά καταρτιζόμενους συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού. Γι' αυτό το λόγο οι μαθητές δεν μπορούν να αποκτήσουν μία εξατομικευμένη συμβουλευτική υποστήριξη για την αγορά εργασίας και για τα επαγγέλματα που υπάρχουν (Κρουσταλάκης, 1995).

Ακόμα και στα σχολεία που διδάσκεται ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός ΣΕΠ, οι σύμβουλοι ΣΕΠ είναι κάτοχοι άλλων πτυχίων. Οι καθηγητές που διδάσκουν το μάθημα του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού πολλές φορές σπαταλούν την ώρα τους σε διδασκαλία άλλων μαθημάτων ή απλά περιμένουν να περάσει η σχολική ώρα. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι και οι ίδιοι οι καθηγητές αμελούν την σημαντικότητα του σχολικού προσανατολισμού και έτσι αρχίζει η κακή επαγγελματική διαδρομή των μαθητών. Η ανεργία σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση βοηθούν στις λανθασμένες επιλογές των νέων σχετικά με την επαγγελματική τους πορεία. Σημαντικό ρόλο παίζουν και οι γονείς των μαθητών, οι οποίοι δεν αντιλαμβάνονται την σπουδαιότητα του επαγγελματικού προσανατολισμού των παιδιών τους (Μπουρίτσας, 2011).

Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός για να παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες στους μαθητές θα πρέπει να διδάσκεται σε συγκεκριμένα σημεία που είναι κατάλληλα για την παροχή συμβουλών αλλά και τεστ διερεύνησης ικανοτήτων, ανάπτυξη υλικοτεχνικής υποδομής αλλά και κατάρτιση για την συνεχή επιμόρφωση των μαθητών. Μία κατάλληλη επιστημονική ομάδα επαγγελματικού προσανατολισμού πρέπει να περιλαμβάνει ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, εκπαιδευτικούς συμβούλους και γιατρούς. Οι ομάδες επαγγελματικού προσανατολισμού θα μπορούν να συνεργάζονται με άλλες ομάδες, να ανταλλάσσουν πληροφορίες και μεθόδους διδασκαλίας (Μπουρίτσας, 2011).

Ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός συνδέει την εκπαίδευση με την αγορά εργασίας και την επιλογή επαγγέλματος. Στην σημερινή εποχή που η αγορά εργασίας είναι πιο ευρύτερη στα πλαίσια της ενοποιημένης Ευρώπης, ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός είναι πολύ σημαντικός έτσι ώστε να συνδεθεί η εκπαίδευση με την απασχόληση. Ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός στα πλαίσια του εκπαιδευτικού συστήματος βοηθάει το άτομο να γνωρίσει τον εαυτό του και να αντιληφθεί καλύτερα τις ευκαιρίες που του παρουσιάζονται. Η διαδικασία του επαγγελματικού προσανατολισμού έχει σκοπό να βοηθήσει τον μαθητή να αποκτήσει αυτοεκτίμηση και αυτογνωσία στη διαδικασία λήψης απόφασης επαγγέλματος. Επίσης,

βοηθάει τον μαθητή να επιλέξει την κατάλληλη σχολική και επαγγελματική κατεύθυνση ανάλογα με τις δυνατότητές του και τις επιθυμίες του (Κατσαδώρου, 1997).

Οι βασικοί στόχοι του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού είναι η αυτογνωσία, η ολοκληρωμένη και αντικειμενική πληροφόρηση για την αγορά εργασίας, η κινητοποίηση του μαθητή και η συνεργασία του σχολείου, του μαθητή και των γονιών του για τη λήψη μιας απόφασης. Ο σημαντικότερος στόχος του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού είναι να μην βιώσει ο νέος ψυχολογικές και επαγγελματικές δυσκολίες όταν αντιμετωπίσει την αγορά εργασίας. Η επιλογή επαγγέλματος των νέων στη σημερινή εποχή είναι μία δύσκολη και αρκετά πολύπλοκη διαδικασία, τόσο για το άτομο και για την οικογένειά του όσο και για την κοινωνία (Nathan & Hill, 2006).

Με την εφαρμογή του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού επιδιώκεται (Βίκη & Παπάνης, 2007):

- Η ενημέρωση του μαθητή για τις μεταγυμνασιακές σχολικές βαθμίδες, για τους όρους επιλογής κάθε επαγγέλματος και για τους όρους εργασίας και αμοιβής που ισχύουν στην αγορά εργασίας
- Ο επαγγελματικός προσανατολισμός δεν είναι μία απλή διαδικασία, είναι μία συνεχόμενη διαδικασία παροχής βοήθειας έτσι ώστε ο μαθητής σιγά σιγά να αφομοιώσει τις πληροφορίες και να πάρει την τελική απόφασή του.

2.6 Ιστορική εξέλιξη του επαγγελματικού προσανατολισμού

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός άρχισε να αναπτύσσεται περίπου στα μέσα του 19ου αιώνα με την έκδοση του βιβλίου «Οδηγός για την εκλογή μιας καταστάσεως» που εκδόθηκε στη Γαλλία. Στο βιβλίο αυτό γίνεται μία ανάλυση των επαγγελμάτων καθώς και των απαραίτητων προσόντων που απαιτούνται για να εξασκήσει κάποιος το

συγκεκριμένο επάγγελμα. Για να εφαρμοστεί στη πράξη η συγκεκριμένη θεωρία που υπήρχε στο βιβλίο πέρασε αρκετός καιρός. Στις αρχές του 20ου αιώνα άρχισε να εφαρμόζεται εξαιτίας της ανόδου της εργατικής τάξης και της βιομηχανικής ανάπτυξης (Θεοδοσίου και συν, 1994).

Από πολύ παλιότερα στην αρχαία Αίγυπτο και στην αρχαία Ελλάδα, οι πολίτες ενδιαφερόταν για θέματα που σήμερα σχετίζονται με τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Ο Πλάτων στο έργο του με τίτλο "Πολιτεία" είχε ασχοληθεί με την αξιοποίηση των πολιτών ανάλογα με τις ικανότητές τους. Με τον επαγγελματικό προσανατολισμό ασχολήθηκαν αρχικά η Γαλλία, το Βέλγιο, η Σουηδία, η Αγγλία κ.λπ. Το 1919 στην Γαλλία θεσπίστηκε νόμος, ο οποίος προέβλεπε την επαγγελματική εκπαίδευση των πολιτών. Το 1928 στο Παρίσι ιδρύθηκε το Εθνικό Ινστιτούτο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (INOP) που ασχολούνταν με την εκπαίδευση των συμβούλων επαγγελματικού προσανατολισμού. Στην Αγγλία στις αρχές του 20ου αιώνα λειτούργησε ένα κρατικό σύστημα επαγγελματικού προσανατολισμού που αφορούσε τους νέους. Και στις ΗΠΑ από τον 19ο αιώνα και μετά υπάρχουν οργανωμένες διαδικασίες επαγγελματικού προσανατολισμού και επαγγελματικής ενημέρωσης που βοηθούν το άτομο να επιλέξει επάγγελμα (Διαμαντόπουλος, 1999).

Στην Ελλάδα ο επαγγελματικός προσανατολισμός εφαρμόζεται από τις αρχές του 1950. Το 1953 θεσπίστηκε με νόμο "Περί Επαγγελματικού Προσανατολισμού" η εφαρμογή του θεσμού προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα αστικοποίησης που υπήρχαν αλλά και για να αναπτυχθεί η βιομηχανία. Το υπουργείο παιδείας ίδρυσε επίσης ένα κέντρο επαγγελματικού προσανατολισμού για να επιμορφώσει όλο το διδακτικό προσωπικό μέσης εκπαίδευσης. Για πρώτη φορά εφαρμόστηκε ο επαγγελματικός προσανατολισμός το 1976 στα γυμνάσια. Η κατάσταση αυτή συνεχίστηκε μέχρι το 1982. Από εκεί και πέρα, ο θεσμός του επαγγελματικού συμβούλου συναντιέται σε μερικά γυμνάσια και μόνο στην τρίτη τάξη γυμνασίου. Το έργο του επαγγελματικού προσανατολισμού αναλαμβάνει πλέον ο ΟΑΕΔ. Ο ΟΑΕΔ εκπαιδεύει το δικό του προσωπικό, τους οποίους ονομάζει σύμβουλους επαγγελματικού προσανατολισμού. Την σχολική χρονιά 1983-1984 ο επαγγελματικός προσανατολισμός εφαρμόζεται και στα λύκεια (Γαρδέλης, 2003).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

3.1 Μεθοδολογία έρευνας

Για να αναλυθεί περισσότερο το συγκεκριμένο θέμα πραγματοποιήθηκε μια έρευνα. Η έρευνα έγινε με τη μορφή της ημιδομημένης συνέντευξης σε 11 φοιτητές του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος κατά το Ακαδημαϊκό χειμερινό εξάμηνο του 2016.

Με τη χρήση της ημιδομημένης συνέντευξης έχεις τη δυνατότητα να εκμεύσεις βασικές πληροφορίες από τον ερωτηθέντα χωρίς λεπτομέρειες. Οι απαντήσεις όμως είναι καίριες και αν και μονολεκτικές με τη μορφή επιλογής και όχι ανάλυσης είναι άκρως κατατοπιστικές χωρίς να κουράζουν.

Η επαφή με τους φοιτητές ήταν προσωπική και για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αξιοπιστία των αποτελεσμάτων της έρευνας έγινε προσπάθεια ώστε οι μαθητές αυτοί να είναι από όλα τα τμήματα του.

Αναλύθηκαν οι παραπάνω συνεντεύξεις και προέκυψαν κάποια βασικά συμπεράσματα, τα οποία παρατίθενται παρακάτω.

3.2 Αποτελέσματα έρευνας

Παρακάτω θα αναφερθούν οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου που έγινε σε φοιτητές του Τει Δυτικής Ελλάδος κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της έρευνας. Και επιπλέον τα αποτελέσματα αυτής κατόπιν χρησιμοποίησης του στατιστικού προγράμματος spss που μέσω αυτού βγήκαν τα ποσοστά και κατά συνέπεια τα αποτελέσματα που δείχνουν τα στοιχεία των φοιτητών και τα ποσοστά και τις συγκρίσεις για όλες τις ερωτήσεις που έγιναν.

-ΦΥΛΛΟ ΑΝΤΡΑΣ/ ΓΥΝΑΙΚΑ

-ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ

-ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΠΟΥ ΕΧΕΤΕ ΖΗΣΕΙ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΣΑΣ.

-ΠΛΥΘΗΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΣΑΣ

Οι περισσότεροι φοιτητές του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας που απάντησαν το ερωτηματολόγιο είναι γυναίκες και μόνο λίγοι από αυτούς είναι άντρες. Οι περισσότεροι από αυτούς έχουν γεννηθεί το 1991, κάποιιο πιο λίγοι έχουν γεννηθεί το 1990, το 1989 και το 1993. Όσον αφορά τον τόπο καταγωγής τους, οι φοιτητές είναι από τη Καρδίτσα, από τη Καβάλα, από τη Δράμα, από τη Φλώρινα, από τη Τρίπολη, από το Ναύπλιο, από τη Κοζάνη, από τη Καλαμάτα και από τον Αγ. Νικόλαος Κρήτης. Ο πληθυσμός των τόπων καταγωγής των περισσότερων φοιτητών του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας είναι από 30.000 μέχρι 60.000.

-ΤΜΗΜΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

-ΕΤΟΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΠΑΤΕΡΑ

-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΜΗΤΕΡΑΣ

**-ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΤΕΡΑ Α.ΔΗΜΟΤΙΚΟ Β.ΓΥΜΝΑΣΙΟ
Γ.ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

**-ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ Α.ΔΗΜΟΤΙΚΟ Β.ΓΥΜΝΑΣΙΟ
Γ.ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

-ΠΟΣΑ ΑΔΕΡΦΙΑ ΕΧΕΤΕ

Οι περισσότεροι από τους φοιτητές του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δηλώνουν ότι φοιτούν στη ΣΔΟ και ότι ο πατέρας τους και η μητέρα τους είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι. Οι γονείς των περισσότερων φοιτητών έχουν τελειώσει το γυμνάσιο ή το λύκειο, ενώ δηλώνουν ότι έχουν έναν αδερφό/ή.

**-ΕΠΗΡΕΑΣΕ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΣΑΣ ΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ;ΝΑΙ / ΟΧΙ**

Όσον αφορά την επιλογή της σχολής τους, οι περισσότεροι δήλωσαν ότι δεν επηρέασε την επιλογή της σχολής τους το οικογενειακό τους περιβάλλον.

**-Θα συνεχίζατε μία σχολή που δεν ανταποκρίνεται στα ενδιαφέροντά σας
επειδή ασκείται πίεση από την οικογένεια; ΝΑΙ / ΟΧΙ**

Οι περισσότεροι από τους φοιτητές του ΤΕΙ Δυτικής στο ερωτηματολόγιο δήλωσαν επίσης, ότι δεν θα συνέχιζαν μία σχολή που δεν ανταποκρίνεται στα ενδιαφέροντά τους επειδή θα δεχόντουσαν πίεση από την οικογένειά τους

**-Σε ποιο χώρο επιθυμείτε να εργαστείτε; ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ**

Οι περισσότεροι από τους φοιτητές που μιλήσαμε μαζί τους δήλωσαν ότι επιθυμούν να εργαστούν στον ιδιωτικό τομέα και λιγότεροι από αυτούς στον δημόσιο τομέα.

**-Σε ποιο βαθμό ο οικονομικός παράγοντας επηρέασε την επιλογή της
σχολής σας; ΚΑΘΟΛΟΥ ΛΙΓΟ ΠΟΛΥ**

- *Αξιολογήστε τους παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή επαγγέλματος (1: λίγο, 4: πάρα πολύ)*

**ΚΛΙΣΗ/ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΓΟΝΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΚΑΤΑΞΙΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΠΟΛΑΒΕΣ**

Αξιολογήστε τους παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή επαγγέλματος (1: λίγο, 4: πάρα πολύ)

**ΚΛΙΣΗ/ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΓΟΝΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΚΑΤΑΞΙΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΠΟΛΑΒΕΣ**

Οι περισσότεροι επίσης, δήλωσαν ότι η κλίση τους/ προσωπικό ενδιαφέρον, τους επηρέασε πάρα πολύ στην επιλογή του επαγγέλματος τους και λίγοι ήταν αυτοί που δήλωσαν ότι δεν τους ενδιαφέρει.

Οι περισσότεροι φοιτητές του ΑΕΙ και του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δήλωσαν ότι η επιθυμία των γονιών τους, τους επηρέασε πάρα πολύ στην επιλογή του επαγγέλματός τους και ότι και η κοινωνική καταξίωση του επαγγέλματος, τους επηρέασε αρκετά στην επιλογή του επαγγέλματός τους. Επίσης, πολύ σημαντικός παράγοντας στην επιλογή του επαγγέλματος ήταν οι οικονομικές απολαβές.

ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΕΙΣΤΕ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΗ ΣΑΣ ΚΑΙ ΑΝ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΚΑΙ ΠΟΣΟ ΘΑ ΣΑΣ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΣΤΗ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.

Οι περισσότεροι φοιτητές του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δήλωσαν ότι είναι αρκετά ικανοποιημένοι από τη σχολή τους και ότι πιστεύουν ότι οι σπουδές τους θα τους βοηθήσουν πολύ στην επαγγελματική αποκατάσταση.

3.3 Συμπεράσματα

Η συγκεκριμένη έρευνα πραγματοποιήθηκε στους φοιτητές του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας προκειμένου να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα που αφορούν τον επαγγελματικό προσανατολισμό τους. Το μεγαλύτερο μέρος των φοιτητών που απάντησαν το ερωτηματολόγιο ήταν γυναίκες, είχαν γεννηθεί το 1991 και ήταν από την Καρδίτσα και από την Καβάλα που ο πληθυσμός τους ήταν από 30.000 μέχρι 60.000 κατοίκους.

Οι περισσότεροι από τους φοιτητές που απάντησαν το ερωτηματολόγιο ήταν φοιτητές του τμήματος της ΣΔΟ. Ο πατέρας αλλά και η μητέρα των περισσότερων φοιτητών ήταν ιδιωτικοί υπάλληλοι. Ο πατέρας αλλά και η μητέρα των περισσότερων φοιτητών που απάντησαν το ερωτηματολόγιο ήταν απόφοιτοι γυμνασίου- λυκείου και Ανώτατης εκπαίδευσης. Οι περισσότεροι από τους ερωτώμενους φοιτητές είχαν έναν αδερφό/ή.

Το μεγαλύτερο μέρος των φοιτητών δήλωσε ότι το οικογενειακό τους περιβάλλον αλλά και ο οικονομικός παράγοντας δεν επηρέασε την επιλογή τους στη σχολή τους. Επίσης, δηλώνουν ότι δεν θα συνέχιζαν τη σχολή τους αν δεν ανταποκρινόταν στα ενδιαφέροντά τους. Οι περισσότεροι από τους φοιτητές που απάντησαν το ερωτηματολόγιο δηλώνουν ότι επιθυμούν να εργαστούν στον ιδιωτικό τομέα.

Οι περισσότεροι φοιτητές επέλεξαν το επάγγελμά τους σύμφωνα με το προσωπικό τους ενδιαφέρον/ κλίση αλλά τους επηρέασε σε μεγάλο βαθμό και η επιθυμία των γονιών τους αλλά και οι οικονομικές απολαβές. Οι περισσότεροι φοιτητές είναι αρκετά ικανοποιημένοι με τη σχολή τους, ενώ αρκετοί είναι και αυτοί που είναι πολύ ικανοποιημένοι με τη σχολή τους και πιστεύουν ότι οι σπουδές τους θα βοηθήσουν στην επαγγελματική τους καταξίωση.

Συμπέρασμα της έρευνας είναι ότι ποικίλουν τα κριτήρια με τα οποία κάποιος/α επιλέγει το επάγγελμά του και τη σχολή που θα ακολουθήσει. Τα κριτήρια αυτά καθορίζονται από το φύλλο, την κοινωνική τους δομή και κατάσταση, την οικονομική κατάσταση, τον οικογενειακό παράγοντα, τις κλήσεις τους, τα ενδιαφέροντά τους, τη δομή της κοινωνίας, την εποχή, τον τόπο καταγωγής, τον πληθυσμό που έχει αλλά και τα

στερεότυπα.Ας τα δούμε λίγο αναλυτικά με βάση και σε σύγκριση με το θεωρητικό μέρος της εργασίας μας.

Πρώτος παράγοντας είναι ο οικογενειακός.Όπως είδαμε και στο θεωρητικό μέρος η επιρροή και η πίεση που ασκείται από το σπίτι είναι μεγάλη γενικότερα.Πολλοί γονείς προσπαθούν να υλοποιήσουν τα δικά τους όνειρα από τα ίδια τα παιδιά ή να κατευθύνουν την πορεία τους μέσω σκοπών που οι ίδιοι θεωρούν σωστούς και κατάλληλους.Επιπλέον να συνεχίσουν τη δική τους δουλειά η επιχείρηση θεωρώντας ότι το δικό τους επάγγελμα είναι ο μόνος σωστός στόχος αγνοώντας τις ανάγκες των παιδιών.Και στην έρευνα φάνηκε ότι ένα ποσοστό επηρεάζεται από τον οικογενειακό παράγοντα.Δεν ισχύει σήμηθε φυσικά αλλά δεν παύει να είναι ένας κύριος και καιρός παράγοντας.

Η οικονομική δυνατότητα της οικογένειας εξίσου βασικός.Καλώς η κακώς δεν έχουν όλοι την ίδια με αποτέλεσμα αυτός ο παράγοντας να επηρεάζει και την εκλογή του παιδιού ,την πόλη γιατί είναι ύψιστης ανάγκης η βοήθεια που θα του προσφέρει στη διάρκεια των σπουδών του ,Συνεπώς η οικονομική ενίσχυση πολύ σημαντική και είναι σημαντικός αρκετά παράγοντας διότι καθορίζει δυνητικά.Και στο θεωρητικό μέρος από διάφορες πηγές σχολιάστηκε και αναφέρθηκε ο συλλογισμός αυτός και η άποψη η οποία ταυτίστηκε και από τους ίδιους τους ερωτηθέντες μέσα από την έρευνα.Εμμέσως οι ίδιοι οι φοιτητές το δήλωσαν και το άφησαν να υποβόσκει ως τον πιο σημαντικό.

Φύλο του φοιτητή.Με το πέρασμα των χρόνων η κοινωνία αλλάζει και ξεερνά κάποια στερεότυπα.Ένα από αυτά είναι και το φύλο του ατόμου.Παλαιότερα στην κοινωνία υπήρχε διάκριση στον άντρα από τη γυναίκα θεωρώντας ότι η δεύτερη δεν την έχει ανάγκη τη μόρφωση και ότι είναι προνόμιο του πρώτου.Σιγά σιγά αυτά εξαλείφθηκαν όπως είδαμε στο θεωρητικό μέρος και είδαμε επίσης ότι στα αποτελέσματα της έρευνας δεν υπήρξε τέτοιος προβληματισμός ή αναφορά με αποτέλεσμα να πιστεύουμε ότι εξαλείφθηκε αν όχι εντελώς αρκετά πολύ.Εφόσον υπάρχει τεράστια άξηση των φοιτητριών με τη ροή του χρόνου.

Ο τόπος καταγωγής και ο πληθυσμός του τόπου καταγωγής των φοιτητών υποδηλώνει πολλά.Το είδαμε άλλωστε και στα ίδια τα αποτελέσματα της έρευνας.Ο κάθε

τόπος προσδίδει την δικιά του κουλτούρα,νοοτροπία και παροχή ευκαιριών στους κατοίκους του.Συνεπώς εξίσου σημαντικός παράγοντας.Μεγαλώνοντας κάποιος σε έναν τόπο υιοθετεί στοιχεία αυτού ,αντιλήψεις που τις περισσότερες φορές ακολουθεί σε όλη τη ζωή του χωρίς απαραίτητα αυτό να είναι αρνητικό.Οι θέσεις εργασίας και ευκαιριών και οι επιλογες διαφέρουν συνεπώς κάποιος που θέλει να καθίσει σε ένα χωριό έχει διαφορετικές επιλογές από μία μεγάλη πόλη.Ο φοιτητής επιλέγει κάτι σύμφωνα με την περεταίρω αποκατάσταση που θα μπορεί να έχει στον εκάστοτε τόπο του διατηρώντας τη νοοτροπία του και την κουλτούρα του τόπου του αλλά και τα στάνταρ αυτού.Για να μπορεί να εκτελέσει το επάγγελμα που θεωρείτε σπουδαίο στην ιδιοσυγκρασία του τόπου του αλλά και την οικονομική απολαβή και κύρος που του προσδίδει.Αυτό το είδαμε έντονα στα συμπεράσματα της έρευνας και ο παράγοντας αυτός μπορώ να πω ότι είναι σπουδαίος και σημαντικός γιατί χαρτογραφεί τους ανθρώπους χωρίς να τους ξεχωρίζει.Έτσι φαίνονται πολλά ίσως τα περισσότερα από τα απαιτούμενα και χρήζοντα.

Η κοινωνική δομή της κοινωνίας διαμορφώνει τον επαγγελματικό προσανατολισμό γιατί είναι αυτή που διαμορφώνει τις συνθήκες και τις παροχές εργασίας αλλά και σηματοδοτεί ποιες είναι σημαντικές ,ποιες δημιουργούν κύρος,επιτυχία και ποιες υπάρχουν.Υπάρχουν αλλαγές στο πέρασμα του χρόνου σε κάποιες εργασίες ,είτε να εκείψουν και στη θέση τους να τις πάρουν άλλες είτε να διαφοροποιηθούν.Έτσι διαμορφώνονται οι απόψεις ,τα στάνταρ και ο εκάστοτε φοιτητής επιλέγει με βάση την δημοτικότητα ,την υπεροχή και τη προσωπική του φιλοδοξία και με την αποκατάσταση του μετέπειτα.Όπως φάνηκε και στην έρευνα θεωρούν σημαντική την περεταίρω αποκατάσταση συνεπώς έτσι επιλέγουν και το είδος της σχολής που θα τους βοηθήσει περισσότερο στο επίτευγμα αυτό που είναι πρώτης και άμεσης ανάγκης.

Το μορφωτικό επίπεδο του γονιού,τη θέση που κατέχει και οι αντιλήψεις του επηρεάζει το παιδί στον τρόπο που μεγαλώνει και διαμορφώνεται.Όπως το είδαμε και στο θεωρητικό μέρος επηρεάζει πάρα πολύ τα παιδιά στην ανατροφή τους και στο σκεπτικό τους και αυτό φάνηκε και στην έρευνα.Οι απαντήσεις που έδωσαν οι φοιτητές δείχνουν έμεσσα την επιλογή τους ίδια η παρόμοια με του ίδιου του γονιού.Ιδιωτικός υπάλληλος ο γονιός και αυτοί επιζητούν το ίδιο και αντίστοιχα τα άλλα.Μεγάλωσαν σε

αυτό το περιβάλλον ,πήραν αυτές τις απολαβες που παρείχαν εργοδότες στους γονείς τους και επηρεάστηκαν και διαπλάθηκαν μέσω αυτού.

Η νοοτροπία και τα στερεότυπα μίας κοινωνίας υποβόσκουν και καθορίζουν ανθρώπους και επιλογές τους.Καλώς η κακώς διαμορφώνουν τον άνθρωπο ,του ασκούν επιρροή και τον διαμορφώνουν ασυνείδητα.Είναι βασικός παράγοντας εξίσου γιατί από αυτόν επηρεάζονται σχεδόν όλοι και αυτά είναι που δίνουν τη σπουδαιότητα μιας θέσης,μιας επαγγελματικής καταξίωσης,κοινωνικού γοήτρου και κύρους που έμεσσα ηγάζει και από την ίδια την έρευνα αλλά υπάρχει σαφές στο θεωρητικό κομμάτι.

Οι κλίσεις και τα ενδιαφέροντα του φοιτητή εντελώς απαραίτητα και βασικά.Χωρίς αυτά δεν μπορεί να προχωρήσει τουλάχιστον εύκολα και σωστά.Πρέπει από μικρός να καταλάβει τις ικανότητες και ανάγκες που έχει ώστε να επιλέξει σωστά.Αναφέρεται στην έρευνα όχι τόσο εμφανή βέβαια ούτε έντονα αν και είναι πολύ βασικό όπως είδαμε και στις πηγές μας στο θεωρητικό μέρος.Μέσα από αυτές κάποιος μπορεί πιο εύκολα να διαδραματίσει νοητά την επαγγελματική του πορεία αποφεύγοντας λάθος ή μη χρήσιμες επιλογές.Έτσι δίνει μεγαλύτερο ποσοστό επιτυχίας στην αποδοσή του εφόσον ο στόχος είναι ισχυρός και αντικατοπτρίζει τον εαυτό του και τα πραγματικά θέλω του και μπορώ του.

Η κοινωνική αποδοχή και η αποφυγή κοινωνικού αποκλεισμού είναι ένα κριτήριο επιλογής.Υποβοσκόμενοι από την ασφάλεια των επιλογών της κοινωνίας η του περιβάλλοντος που ανήκει κανείς φοβάται ο φοιτητής να πάρει το ρίσκο ή να πάει στο αντίθετο ρεύμα.Θεωρεί όχι πάντα φυσικά ότι το σύνηθες και μη ξεφευγοντας από τα τετριμμένα θα είναι σίγουρα αποδεκτός και καταξιωμένος αγνοώντας έμμεσα πολλές φορές ότι έτσι θα ξεχωρίσει.Στην έρευνα αυτό είναι αχνές αλλά υπάρχει βαθιά σαν θεμέλιο ίσως το πρώτο σκαλί και κατανοείτε αμυδρά από αυτή αλλά όχι φευγαλέα.

Κλείνοντας να πω ότι όλοι αυτοί οι παράγοντες αλληλοεξαρτώνται ,συνυπάρχουν πολλές φορές ή άλλοτε συγκρούονται,Για παράδειγμα μπορεί ένα παιδί να έχει βρει την κλίση του η οποία όμως να είναι ενάντια στην οικογένεια ή να μην έχει τη δυνατότητα να την καλύψει.Γιατί όπως είδαμε και στην έρευνα πολλοί φοιτητές τονίζουν την οικονομική δυνατότητα και πόσο επηρέασε την επιλογή τους.Επίσης μπορεί κάποιος να

έχει τη στήριξη την ηθική απο το γονιό την οικονομική δυνατότητα αλλά να μην έχει βρει την κλίση του ο ίδιος και αγνοώντας την επιλογή του.Συμπέρασμα όλων αυτών ότι όλοι αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν και επανδρώνουν τους φοιτητές ο καθένας με το ποσοστό του και μερίδιο του.Σε άλλους λίγο ,σε άλλους πολυ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βίκη, Α. & Παπάνης, Ε., 2007. *Ο επαγγελματικός προσανατολισμός*. [Ηλεκτρονικό]

Available at:

https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/PDE1363/papanis_epaggelmatikosrposnatolismos.pdf

[Πρόσβαση 2016].

Βίκη, Α. & Παπάνης, Ε., 2007. *Ο επαγγελματικός προσανατολισμός*

Γαρδέλης Χ., 2003. *Εφαρμοσμένη Στατιστική*. Παπαζήση

Δημητρόπουλος, Ε., 1989. *Σχολικός επαγγελματικός Προσανατολισμός και Συμβουλευτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Δημητρόπουλος, Ε. 1998. *Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας- Εκπαιδευτικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός (μερος Β)*. Αθήνα: Γρηγόρης

Δημητρόπουλος, Ε., Θεοδοσίου, Γ., Παπαδημητρίου, Δ. & Παπαθανασίου, Π., 1984. *Οι προτιμήσεις των νέων για σπουδές και επάγγελμα, Υπόθεση κοινωνικής τάξης*. Αθήνα